

SCURT ISTORIC

ASPECTE LEGATE DE ISTORICUL INSTITUȚIEI POLIȚIEI DIN JUDEȚUL COVASNA

Instituțiile de ordine publică ce au funcționat în județ în trecutul mai apropiat și care poate fi reconstituit pe bază de izvoare documentare, sunt următoarele: Poliția generală a statului, Legiunea de jandarmi Trei Scaune și Brigada de siguranță. Fără a face parte din această categorie, dar integrată în formațiunile Ministerului de Interne, în județ se adaugă și Unitatea de Pompieri Militari.

Istoria modernă a acestor instituții poate fi departajată în două etape total distincte: până la Marea Unire când Poliția și Jandarmeria erau organizate în cadrul statului dualist austro-ungar și cea de după 1 decembrie 1918.

Documentarul urmărește, cu precădere, a doua etapă. Aceasta deoarece poliția, alături de jandarmerie, s-a numărat printre instituțiile care au avut menirea de a consolida în domeniul legislativ unificarea politico – administrativă a țării după actul de la Alba Iulia.

Poliția orașelor Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc s-au reorganizat în conformitate cu prevederile Decretului nr. 1 al Consiliului Dirigent al Transilvaniei, organ de conducere a provinciei până la ratificarea Unirii în 1919 de către Parlament.

În baza Decretului amintit, Consiliul Dirigent al Transilvaniei a emis în 1919 o ordonanță privind organizarea poliției de stat cu atribuții specifice în referire la ordinea publică și siguranța statului. Poliția din județ cu caracter orășenesc, la Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc, urmau să fie incluse în raza de autoritate a Inspectoratului Regional de Poliție Brașov.

Conform Legii din Iulie 1929, Poliția Generală a Statului avea următoarele atribuțiuni, valabil și în Județul Trei Scaune:

1. Atribuții ca poliție administrativă:
 - a) În ideea apărării libertății proprietății persoanelor precum și a drepturilor prevăzute prin Constituție;
 - b) Prevenirea infracțiunilor;
 - c) Menținerea ordinii publice;
2. Atribuții de poliție judiciară;
3. Atribuții de poliție de siguranță și informativă.

În orașul de reședință Sfântu Gheorghe, Poliția de Stat își exercită atribuțiile sub conducerea unui comisar de poliție (șef), având în subordine comisari ajutori, agenți și personalul de birou, în cadrul poliției administrative și cea a celei de siguranță.

Personalul era relativ restrâns, 8 – 10 lucrători de poliție – ordinea publică fiind asigurată de o formațiune de gardieni publici, care după tăria sa era detașament, secție sau formațiune. Poliția orașului se subordona pe plan local autorităților administrative (Prefectură, Primărie), ele însele având linii de subordine din Ministerul de Interne.

ASPECTE DIN ISTORICUL POLIȚIEI DIN JUDEȚUL COVASNA PÂNĂ ÎN ANUL 1920

Cu toate că poliția ca instituție are o vechime considerabilă, documente privitoare la organizarea și funcționarea poliției de stat ce se păstrează ca fond documentar cu posibilități de cercetare, datează din 1868 și fac referire la Poliția orașului Târgu Secuiesc din fostul județ Trei Scaune. Desigur, ca parte componentă a Ministerului de Interne maghiar, Poliția funcționa ca instituție fundamentală a Ungariei, parte integrantă a Imperiului Austro – Ungar.

Din documentele de arhivă rezultă câteva aspecte privind atribuțiile sale specifice. Dacă ne referim la Poliția Orașului Târgu Secuiesc de unde păstrăm cele mai vechi documente, aceasta se afla în subordinea primăriei orașului care-i stabilea responsabilitățile atât în funcție de ordinele Ministerului de Interne, cât și funcție de necesitățile stricte ale orașului.

Documentele de referință cuprind: evidența populației, înregistrări ale impozitelor pe persoane dar mai ales pe firme, evidența amenzilor, evidența circumscripțiilor, rapoarte privind urmărirea persoanelor suspecte, a celor dispărute precum și a infractorilor, evidențe privind recrutările și înregistrarea cadrelor militare în rezervă, rapoarte privind efectele calamităților, evidența armelor de foc (de vânătoare) deținute de populație, avize privind diferite reuniuni și manifestări, situații privind mișcarea străinilor precum și evidența rapoartelor de zi și de noapte.

Poliția din orașul Târgu Secuiesc (biroul de poliție), făcea parte din ceea ce se numea “poliție locală” spre deosebire de cea din Sfântu Gheorghe – oraș reședință de județ – care se încadra în “poliție de stat”, conform legislației austro – ungare din 1881. Fără îndoială și în orașul de reședință al județului Trei Scaune, atribuțiile poliției de stat erau, în principiu, aceleași, dar cu arie de autoritate mai largă.

ASPECTE DIN PERIOADA 1944 – 1949

În condițiile specifice războiului, a trecerii frontului și a administrației militare, prezența trupelor sovietice în comendarea militară, activitatea de poliție, și mai ales de ordine publică, între 08 septembrie 1944 (data eliberării orașului Sfântu Gheorghe) și 20 octombrie 1944, a fost asigurată de autoritățile române.

Într-o dare de seamă asupra activității poliției de reședință din 1948 aceste trupe sunt asimilate unor trupe de ocupație. Din același material rezultă că poliția de reședință Sfântu Gheorghe s-a înființat la 01 mai 1945 dar a fost o perioadă când poliția de drept a fost evacuată la Brașov (începând cu 02 martie 1945).

Asupra efectivelor existente în această perioadă nu putem decât să remarcăm numărul scăzut de cadre. La sfârșitul anului 1944 în Sfântu Gheorghe funcționau un șef de poliție, un secretar de poliție, patru comisari, doi comisari ajutoți și patru gardieni publici, deci un total de 12 cadre, iar la Târgu Secuiesc își desfășurau activitatea un comisar ajutor, doi agenți de poliție, 16 gardieni publici și un registrator, în total - 20 de cadre. La începutul anului 1945 se constată o creștere a numărului de gardieni publici, fiind multe solicitări pentru ocuparea unor astfel de funcții din partea unor militari din armată.

Pentru o scurtă perioadă, notațiile sunt în limba maghiară. Aceasta corespunde timpului cât Poliția de Stat, avându-l șef pe comisarul FENECHIU GHEORGHE, a fost dislocată în Prejmer, județul Brașov, pe teritoriul actual al județului încercându-se a se organiza – sub presiunea autorităților sovietice – o regiune autonomă. În acest timp activitatea de poliție era asigurată de așa numita “poliție populară” formată exclusiv din etnici maghiari.

Despre activitățile specifice executate ne putem da seama dintr-un “*Raport asupra activităților desfășurate de poliția de reședință Sfântu Gheorghe și comisariatul de poliție Târgu Secuiesc în intervalul 5 – 31 iulie 1948*” unde capitolele bilanțului sunt:

- personal și contabilitate;
- biroul M.O.N.T.;
- POLIȚIA administrativă;
- Paza publică;
- Instrucția tragerii;
- Educația fizică;
- Paza particulară (paza proprie – n.n.);
- Arme;
- Circulație;
- Poliția specială și de moravuri;

- Biroul certificatelor (cazier judiciar – n.n.);
- Biroul populației;
- Biroul poliției judiciare;
- Detașamentul de gardieni publici.

Dintr-un raport asemănător rezultă că la 16 octombrie 1948, efectivele erau:

- Poliția de reședință Sfântu Gheorghe: opt ofițeri de poliție, patru agenți de poliție, patru lucrători ca personal administrativ și 33 de gardieni publici.
- Comisariatul Târgu Secuiesc: doi ofițeri de poliție, trei agenți de poliție și nouă gardieni publici.

Cu toate acestea cadrele existente au desfășurat activități multiple pentru combaterea fenomenului infracțional și contravențional, uneori cu prețul renunțării, în scris, la permisiile și concedii de odihnă. Spre exemplificare redăm o statistică a infracțiunilor și contravențiilor constatate în anii 1946 și 1947

	1946	1947
- delapidare	1	-
- dare de mită	0	3
- ultraj	10	6
- amenințare și șantaj	8	2
- violare de domiciliu	5	3
- calomnie, injurii, defăimare	2	-
- abuz de încredere	9	20
- însușirea bunurilor pierdute	5	1
- înșelăciune	21	6
- furt	180	132
(descoperite)	97	107
- contravenții: la legi speciale	24	37
- la regulamente și ordonanțe comunale	121	7

Din “Planul de Muncă pentru Poliția de Reședință Sfântu Gheorghe de la data 28.01.1948 la 01 Maiu 1948” reiese preocuparea pentru pregătirea profesională a cadrelor (zilnic individual și 6 pe lună în grupe) pe bază de tematică (teze) trimise de centru, chestionare și verificări permanente..

Dintr-o “Dare de seamă asupra executării sarciniilor prevăzute în planul de muncă pentru perioada 28.01 – 01.05.1948” s-au reținut unele aspecte. Astfel la secțiunea privind paza publică se arată că pentru creșterea eficienței “Orașul Sfântu Gheorghe a fost împărțit în șapte sectoare în așa fel ca gardianul public în timpul celor 8 ore de serviciu să-și poată patrula întreg sectorul în cadență normală, de 2 – 3 ori.

Pentru găsirea gardianului în post și pentru a verifica dacă gardianul își exercită în mod conștiincios serviciul s-au înființat opt cutii control, situate în sectoarele de pază unde gardienii publici introduc rapoarte din 3 în 3 ore. În aceste cutii gardianul public arată în rapoarte direcția în care a plecat în patrularea sectorului...” Se mai arată că în orașul Sfântu Gheorghe existau 213 autovehicule și 2.035 cărți de imobil.

Într-un material din 09 decembrie 1948 al Inspectoratului Regional de Poliție Brașov, Poliția de Reședință Sfântu Gheorghe este citată (felicitată – n.n.) pentru activitatea depusă în trimestrul III.

Perioada sfârșitului anului 1948 - începutul anului 1949 este marcată de schimbările survenite prin transformarea Poliției în Miliție, când instituția civilă capătă caracter militar, grade, uniforme, regulamente militare.

Începând cu anul 1989 când prin Decretul-Lege nr. 2/27 decembrie 1989 se reînființează Poliția Română ale cărei competențe vor fi reglementate, ulterior, prin Legea nr. 26 din 18 mai 1994 și prin Legea 218 din 23 aprilie 2002. Din 1990, Poliția Română a cunoscut mai multe etape de transformări menite să asigure siguranța persoanelor, a colectivităților, drepturilor legitime ale cetățenilor, precum și a altor drepturi prevăzute în acte internaționale la care România este parte.

Poliția a funcționat ca instituție militară până în anul 2002 când prin legea nr. 360 Poliția Română a fost structurată în două corpuri (cel al ofițerilor și cel al subofițerilor), a fost demilitarizată, iar gradele militare ale polițiștilor au fost echivalate cu grade profesionale.